

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Majchrowski (przewodniczący)

SSN Mariusz Łodko (sprawozdawca)

SSN Piotr Sławomir Niedzielak

Protokolant Marta Brzezińska

w sprawie obwinionej **radcy prawnego A. B.**

po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej

na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 12 stycznia 2021 r.,

wniosku obwinionej radcy prawnego A.B. o wznowienie postępowania zakończonych postanowieniem Sądu Najwyższego – Izby Dyscyplinarnej z dnia 16 stycznia 2020r., sygn. II DSI 49/19 o oddaleniu kasacji obrońcy obwinionej od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych z dnia 28 stycznia 2019 r., sygn. WO-(...),

na podstawie art. 547 § 1 k.p.k. w zw. z art. 544 § 2 i § 3 k.p.k. i art. 27 § 1 pkt 1 lit. b tiret 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U.2019.825 t.j.)

postanowił:

pozostawić wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 14 lipca 2020 r., radca prawny A. B. wystąpiła do Sądu Najwyższego – Izby Karnej o wznowienie na korzyść obwinionej postępowania zakończonych prawomocnym postanowieniem Sądu Najwyższego – Izby Dyscyplinarnej z dnia 16 stycznia 2020 r., sygn. II DSI 49/19, wobec zaistnienia przesłanki z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w postaci nienależycie obsadzonego sądu. Jednocześnie wniosła o wstrzymanie wykonania orzeczenia Wyższego Sądu

Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych z dnia 28 stycznia 2019 r., sygn. WO-(...) oraz jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, względnie umorzenie postępowania.

Pismem z dnia 15 lipca 2020 r., Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego przekazał przedmiotowy wniosek Prezesowi Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej, który w dniu 17 lipca 2020 r. zarządził wpisać sprawę do repertorium II DO.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek radcy prawnego A. B. o wznowienie postępowania zakończonych postanowieniem Sądu Najwyższego – Izby Dyscyplinarnej z dnia 16 stycznia 2020 r., sygn. II DSI 49/19, jest niedopuszczalny z mocy ustawy, dlatego pozostawiony został przez Sąd Najwyższy bez rozpoznania.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że zgodnie z art. 544 § 2 k.p.k. w kwestii wznowienia postępowania zakończonych orzeczeniem sądu apelacyjnego lub Sądu Najwyższego orzeka Sąd Najwyższy w składzie trzech sędziów. Stosownie do treści art. 27 § 1 pkt 1 lit. b tiret 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U.2019.825 t.j.), do właściwości Izby Dyscyplinarnej należą sprawy rozpatrywane przez Sąd Najwyższy w związku z postępowaniami dyscyplinarnymi prowadzonymi na podstawie ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych. Niezasadne było zatem skierowanie przez obrońcę obwinionej wniosku do Sądu Najwyższego – Izby Karnej, bowiem w świetle wiążących regulacji prawnych to Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego jest organem uprawnionym do jego rozpoznania, podobnie jak i do rozpoznania kasacji od orzeczeń dyscyplinarnych, a więc kasacji w sprawie II DSI 49/19 (art. 27 § 4 pkt 2 cyt. wyżej ustawy o Sądzie Najwyższym).

Zwrócić uwagę należy również na to, że wniosek o wznowienie postępowania jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia o ściśle określonych podstawach wznowieniowych. Określone one zostały w przepisach art. 540, 540a, 540b oraz 542 § 3 k.p.k. Jedynie zatem w przypadku, w którym dojdzie do zaktualizowania się tych przesłanek możliwe jest wznowienie postępowania. Przesłanki te, powinny być, określone w sposób możliwie precyzyjny. Okoliczności te muszą wystąpić w sposób obiektywny, to jest dający się zweryfikować na

podstawie oznaczonych i sprawdzalnych kryteriów. Nie wystarcza przy tym subiektywne przekonanie skarżącego. Zauważyć także należy, że środek ten ma doprowadzić do wzruszenia orzeczenia, które posiada walor prawomocności formalnej i materialnej. Zgodnie z przepisami k.p.k. wznowienie może nastąpić z urzędu lub na wniosek strony. Nie można także pominąć tego, że istotą postępowania wznowieniowego jest weryfikacja istnienia podstaw wznowienia. Sąd, na etapie wznowienia postępowania, nie rozstrzyga zatem o odpowiedzialności dyscyplinarnej obwinionego, a bada jedynie kwestię wystąpienia ustawowych przesłanek (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2020 r., II DO 89/20).

Wnosząc o wznowienie postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego – Izby Dyscyplinarnej z dnia 16 stycznia 2020r., sygn. II DSI 49/19 wnioskodawczyni nie wykazała wystąpienia żadnej z ustawowych przesłanek. Odwołał się jedynie do uchybienia proceduralnego wskazanego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w postaci nienależycie obsadzonego sądu, wskazując, że orzeczenie w sprawie II DSI 49/19 zostało wydane przez sędziów nieuprawnionych do orzekania, bowiem powołanych na urząd sędziów Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3). Argumentując swoje stanowisko przywołała obszernie fragmenty uchwały składu połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. o sygn. BSA I-4110-1/2020.

W tej sytuacji wskazać należy, że wniosek o wznowienie może odnosić się tylko do podstaw wznowieniowych wskazanych w art. 540 i 540a k.p.k. Wznowienie z uwagi na tzw. bezwzględne podstawy odwoławcze następuje z urzędu, a nie na wniosek strony, co zresztą zauważa sam wnioskodawca. Tym samym "nie jest dopuszczalny wniosek o wznowienie postępowania z powodu bezwzględnych przyczyn odwoławczych, które mogą stanowić podstawę do wznowienia postępowania z urzędu (art. 542 § 3 k.p.k.)" (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2013 r., sygn. akt III KO 87/12; podobne stanowisko wyraził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 24 maja 2005 r., sygn. akt I KZP 5/05;

postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2005 r., sygn. akt II KO 59/04; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2010 r., sygn. akt V KO 115/09; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2018 r., sygn. akt III KO 105/17). Takie stanowisko wynika z literalnego brzmienia normy wywodzonej z przepisu art. 542 § 3 k.p.k., który stanowi, że postępowanie wznowia się z urzędu tylko w razie ujawnienia się jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., przy czym wznowienie postępowania jedynie z powodów określonych w pkt 9-11 może nastąpić tylko na korzyść oskarżonego. Również w doktrynie jednoznacznie zauważa się, że "wznowienie postępowania z powodu bezwzględnej przyczyny odwoławczej następuje jedynie z urzędu, dlatego też wniosek strony o wznowienie postępowania, na tej podstawie, jest niedopuszczalny i należy pozostawić go bez rozpoznania" (W. Kozielowicz (w:) Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz. Art. 425-682, red. D. Drajewicz, Warszawa 2020, Legalis).

Wniosek o wznowienie postępowania z uwagi na wystąpienie tzw. bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., można byłoby potraktować jako sygnalizację w trybie art. 9 § 2 k.p.k., o ile jednak uchybienie, o którym mowa w art. 439 k.p.k, rzeczywiście miało miejsce. Tak jednak nie było, a to z powodów wskazywanych już kilkakrotnie przez Sąd Najwyższy – Izbę Dyscyplinarną w swoich judykatach w analogicznym stanie prawnym (zob. m.in. postanowienie: z dnia 23 października 2020 r., sygn. akt II DO 89/20; z dnia 30 czerwca 2020 r., sygn. akt II DO 57/20), co czyni zbytecznym ich powtarzanie.

Podkreślenia wymaga, że w powołanej w treści wniosku o wznowienie postępowania uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/20) poglądy dotyczące nienależycie obsadzonego składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., z uwagi na udział osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. nie mogą mieć zastosowania w sprawie, bowiem wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2020 r. (U 2/20, M.P. z 2020 r., poz. 376) Trybunał Konstytucyjny orzekł, że powyższa uchwała jest niezgodna z: a) art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45

ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji RP, b) art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004 r., nr 90, poz. 864/30 ze zm.), c) art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz.U. z 1993 r., nr 61, poz. 284 ze zm.).

Nie można również pominąć, że postanowieniem z dnia 21 kwietnia 2020 r. (sygn. akt Kpt 1/20), Trybunał Konstytucyjny postanowił rozstrzygnąć spór kompetencyjny pomiędzy Sądem Najwyższym a Sejmem RP w ten sposób, że: a) Sąd Najwyższy – również w związku z orzeczeniem sądu międzynarodowego – nie ma kompetencji do dokonywania prawotwórczej wykładni przepisów prawa, prowadzącej do zmiany stanu normatywnego w sferze ustroju i organizacji wymiaru sprawiedliwości, dokonywanej w drodze uchwały, o której mowa w art. 83 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2019 r. poz. 825 oraz z 2020 r. poz. 190), b) na podstawie art. 10, art. 95 ust. 1, art. 176 ust. 2, art. 183 ust. 2 oraz art. 187 ust. 4 Konstytucji RP, dokonywanie zmiany w zakresie określonym w punkcie 1 lit. a należy do wyłącznej kompetencji ustawodawcy (pkt 1), a także rozstrzygnąć spór kompetencyjny pomiędzy Sądem Najwyższym 5 a Prezydentem RP w ten sposób, że: a) na podstawie art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji RP, powołanie sędziego jest wyłączną kompetencją Prezydenta RP, którą wykonuje na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa osobiście, definitywnie, bez udziału i ingerencji Sądu Najwyższego, b) art. 183 Konstytucji RP nie przewiduje dla Sądu Najwyższego kompetencji do sprawowania przez ten organ nadzoru nad wykonywaniem przez Prezydenta RP kompetencji, o której mowa w art. 179 w zw. z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji RP, w tym dokonywania wiążącej wykładni przepisów prowadzącej do określenia warunków skuteczności wykonywania przez Prezydenta RP (pkt 2).

Zgodnie z art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne.

Z tych też względów aktualne są poglądy wyrażone przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 10 kwietnia 2019 r., sygn. akt II DSI 54/18, że udział w składzie sądu osoby, która została powołana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w następstwie

procedury zainicjowanej obwieszczeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wydanym bez kontrasygnaty Prezesa Rady Ministrów oraz na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w zakresie udziału w niej sędziów w wyniku wyboru przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej piętnastu sędziów, w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3 z późn. zm.), nie narusza wynikającego z art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284) prawa do rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą, wskutek czego osoba taka nie jest osobą nieuprawnioną do orzekania w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k., a skład orzekający sądu, w którym zasiada taka osoba, nie jest sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Skoro zatem nie jest dopuszczalne wznowienie zakończzonego postępowania sądowego, tym samym - nie jest możliwe uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy właściwemu sądowi do ponownego rozpoznania, czy też umorzenie postępowania.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.